

Opiskelijavalintarekisteriä koskevat säännökset

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen opiskelijat valitaan yhteishaun avulla. Siinä käytetään apuna opiskelijavalintarekisteriä.

Opiskelijavalintarekisteristä ja sen käyttötarkoituksesta, tietosisällöstä, tietolähteistä ja tietojen luovuttamisesta säädetään opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) ja sen nojalla annetuissa asetuksissa. Rekistereihin sovelletaan myös keskeisimpinä yleislakeina lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), henkilötietolakia (523/1999) sekä hallintolakia (434/2003).

Mitä opiskelijavalintarekisteriin kuuluu ja mihin sitä käytetään?

Opiskelijavalintarekisteriin kuuluu yliopistojen hakija- ja opinto-oikeusrekisteri, ammattikorkeakoulujen yhteishakurekisteri sekä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakurekisteri. Yhteishakujärjestelmää sovelletaan ammatilliseen peruskoulutukseen ja lukiokoulutukseen hakeutumiseen.

Opiskelijavalintarekisteriä käytetään

- opinnoista ja opiskelijavalinnoista tiedottamiseen,
- koulutukseen hakeutumisen ja opiskelijavalinnan järjestämiseen,
- opiskelijavalintaa varten tarpeellisten tietojen antamiseen koulutuksen järjestäjille
- tiedottamiseen koulutusmahdollisuuksista opiskelupaikkaa vaille jääneille hakijoille sekä
- tietojen tuottamiseen hakijoista ja opiskelijaksi otetuista koulutusjärjestelmän seurantaa ja arviointia varten.

Opiskelijavalintarekisteriä ylläpitää Opetushallitus. Lääninhallitukset ovat osallistuneet ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakurekisterin pitoon.¹

Mistä eri viranomaiset vastaavat yhteishaussa?

Yhteishakuasetuksessa säädetään yhteishaun järjestämisvastuusta eli opetusministeriön, Opetushallituksen, lääninhallitusten ja koulutuksen järjestäjien tehtävistä yhteishaussa.

Opetusministeriö päättää koulutuksen järjestämisluvista ja niihin sisältyvistä koulutustehtävistä. Luvassa määrätään keskeisistä koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista, kuten koulutusaloista, tutkinnoista sekä enimmäisopiskelijamäärästä. Opetusministeriö päättää lisäksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ja voi antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä yhteishakuasetuksen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

Opetushallitus on yhteishakujärjestelmän rekisterin pitäjä, joka vastaa rekisterin kokoamisesta ja pitämisestä, valtakunnallisesta toteutuksesta ja valtakunnallisen tiedotuksen järjestämisestä (koulutusoppaat, syksyn hakuohjeet, hakulomakkeet, lehti-ilmoitukset, lehdistötiedotteet jne.). Opetushallitus myös vastaa järjestelmän kehittämisestä sekä järjestelmästä aiheutuvista valtakunnallisista kustannuksista. Lisäksi virasto ohjaa yhteishaun alueellista toteutusta. Yhteishaun aikataulusta on päättänyt Opetushallitus.

Lääninhallitus on syksyn 2007 yhteishakuun asti osallistunut rekisterin pitoon Opetushallituksen lukuun eli vastannut rekisterin käytännön kokoamisesta ja pitämisestä alueellaan. Lääninhallitus on vastannut

¹ Keväällä 2008 yhteishaku suoritetaan ensimmäistä kertaa uuden sähköisen hakujärjestelmän avulla, jolloin lääninhallitusten tehtävät siirtyvät Opetushallitukselle.

yhteishaun alueellisesta toteuttamisesta huolehtimalla hakulomakkeiden vastaanottamisesta, käsittelystä ja säilyttämisestä, yleisestä tiedottamisesta ja käytännön järjestelyistä alueellaan. Lääninhallituksen tehtävänä on ollut edistää yhteistyössä kuntien, perusopetuksen oppilaanohjauksen ja työhallinnon kanssa opiskelupaikkaa vaille jääneiden hakeutumista vapaiksi jääneille paikoille tai muuhun koulutukseen. Lisäksi lääninhallitus on tiedottanut valinnan tuloksista valitsematta jääneille kirjeellä, joka on sisältänyt tiedot hakijan saamista valintapisteistä sekä varasijoista, joille hän on päässyt. Kirjeeseen on liitetty myös koko maan kattava luettelo vapaista opiskelupaikoista. Lääninhallitus on vastannut osasta järjestelmän alueellisista kustannuksista.

Koulutuksen järjestäjä ottaa toisen asteen opiskelijat eli tekee opiskelijaksi ottamista koskevat päätökset ja ilmoittaa päätöksestä valituille henkilöille. Koulutuksen järjestäjän vastuulla on ilmoittaa Opetushallituksen oppilaitostietojärjestelmään koulutustarjontaansa, opiskelijaksi ottamisen perusteita yms. koskevat tiedot. Koulutuksen järjestäjä vastaa myös pääsy- ja soveltuvuuskokeiden käytännön järjestelyistä.

Mitä oppilaita koskevia tietoja yhteishakurekisteristä löytyy?

Viranomaisten rekisteriin tallentamat tiedot

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakujärjestelmän kevään hakijarekisteriin viedään perustiedot hakuvuoden perusopetuksen päättöluokkalaisista ja perusopetuksen lisäopetusta suorittavista. Perusopetuksen järjestäjät ilmoittavat nämä tiedot lääninhallituksille ja lääninhallitukset tallentavat tiedot rekisteriin.

Lääninhallitukset ovat keränneet suoraan oppilaitoksilta luokkakohtaiset tiedot perusopetuksen päättöluokkalaisista ja perusopetuksen lisäopetuksen oppimäärää suorittavista. Nämä tiedot on tallennettu ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishakurekisteriin. Yhteishakurekisteriin tallennetaan seuraavat tiedot: oppilaitoksen tunnus, luokkatunnus, oppilaan sukunimi ja etunimi, henkilötunnus, puhelinnumero, yhteishaun käyttämä oppimäärätunnus sekä oppilaan lupa käyttää tietoja yhteishaun hakijarekisterin muodostamiseen. Oppilaan oikeus kieltää tietojensa tallentaminen yhteishakurekisteriin aiheuttaa sen, että koulukohtaiset tiedot eivät aina sisällä kaikkien perusopetuksen päättäneiden tietoja.

Oppilaitoksista kerätyistä tiedoista lääninhallitukset tallentavat yhteishakurekisteriin henkilötunnuksen, puhelinnumerot ja oppimäärätunnuksen. Kouluilta kerättyjen tietojen lisäksi rekisteriin tallennettuihin tietoihin on lisätty suoraan Väestörekisterikeskuksesta saatavat tiedot, jotka ovat: sukunimi, etunimet, lähiosoite, postinumero, postitoimipaikka, kotikunta ja henkilön äidinkieli. Lääninhallitukset ovat lisäksi lisänneet jokaiselle rekisteriin vietävälle henkilölle rekisterin perustamisvaiheessa valmiiksi yhteishaun hakulomakkeen numeron. Oppilaitoksista ja Väestörekisterikeskuksesta saatavia tietoja on käytetty toisen asteen yhteishaun hakijarekisterin muodostamiseen sekä esitäytettyjen hakulomakkeiden ja päättöarvosteluluetteloiden tulostamiseen.

Oppilailta kerättävät tiedot

Perusopetuksen päättöluokkalaiset ja perusopetuksen lisäopetuksessa opiskelleet ovat hakeneet jatko-opiskelupaikkaa esitäytetyllä hakulomakkeella. Kouluissa oppilaanohjaajat ovat huolehtineet, että oppilaiden täyttämät hakulomakkeet on toimitettu kotiläänin lääninhallitukseen hakuajan päättymiseen mennessä.

Kultakin oppilaalta hakulomakkeilla kerätyt tiedot ovat: hakijan yhteystiedot, pääsy- ja soveltuvuuskokeita järjestäviin koulutuksiin hakevilta todistusarvosanat aineista uskonto tai elämäntietomustieto, äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, historia, yhteiskuntaoppi, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, liikunta, musiikki, kuvataide, käsityö sekä kotitalous. Lisäksi rekisteriin on kerätty niiden yhteisiin oppiaineisiin kuuluvien valinnaisaineiden arvosanat, joissa oppilas on suorittanut vähintään kaksi vuosiviikkotuntia vuosiluokkien 7-9 aikana. Rekisteriin ei siis kerätä kaikkien perusopetuksen päättötodistuksessa olevien valinnaisaineiden arvosanoja.

Lukioon hakevilta on keväällä 2007 kerätty lisäksi perusopetuksen päättötodistuksen kaikkien aineiden keskiarvotieto. Lisäopetuksen suorittaneilta on kerätty lisäopetuksessa suoritettujen arvosanakorotukset.

Oppilaitokset ovat toimittaneet kaikkien hakijoiden lopulliset arvosanatiedot lääninhallituksille toukokuun lopussa. Nämä tiedot korvaavat aiemmin hakulomakkeella kerätyt tiedot.

Lisäksi hakulomakkeella kerätään oppilaalta seuraavia tietoja: työkokemuksen määrä kuukausina, hakutoiveet (1–5), tieto siitä, onko olemassa ammatinvalintaan vaikuttavia terveydellisiä tekijöitä, hakeeko henkilö joustavassa valinnassa, saako henkilön yhteystietoja luovuttaa koulutusmarkkinointia varten sekä tieto siitä, saako valinnan tuloksen julkaista Internetissä.

Yhteishakurekisteriin tallennettavat tiedot perustuvat siis osittain henkilöiden omiin ilmoituksiin ja ne saattavat sisältää virheitä ja puutteita.

Hakijat voivat henkilötietolain nojalla tarkistaa itseään koskevat rekisteritiedot Opetushallituksesta. Heillä on myös oikeus korjata aiemmin viranomaisen taholta rekisteriin kerättyjä, mutta myöhemmin muuttuneita tietoja.

Koska tiedot kerätään? Mitä tietoja rekisteriin täydennetään?

Perusopetuksen päättöluokkalaisten ja perusopetuksen lisäopetuksessa opiskelleiden lopulliset päättöarviointitiedot on kerätty toukokuun lopussa suoraan oppilaitoksista.

Yhteishakurekisteri täydentyy prosessin edetessä muun muassa yksittäistä henkilöä koskevien pääsy- ja soveltuvuuskokeiden tuloksilla, ammatillisen koulutuksen suomen/ruotsin kielen kielikoetuloksilla, lukiokoulutuksen lisänäyttöjen pistetiedoilla, perusopetuksen päättöluokkalaisten ja lisäopetuksen oppimäärää suorittavien päättöarvostelutiedoilla sekä joustavan valinnan päätöstiedoilla.